

Həcmi böyük olduğundan sorğu əsasında təqdim edilə bilər.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMIN İNKİŞAFI FONDU

**XƏLİL YUSİFLİ
TƏHMİNƏ BƏDƏLOVA**

Məhçur Şirvanı

YENİ TƏFƏKKÜR İŞİĞINDA

HUMANİTAR VƏ İCTİMAİ EMLƏR

سند بلادون ایلیس آن بیز
اول سمعبلیم قدرنک افقام خطا اوچون
دی چارام خطا اوچون
فرخچ ائورداواف
سند بلادون ایلیس آن بیز
رید و سکردوفت بیزان اماز
صەرلاشتە جانان اماز
رول کەمە مرادە وانىڭ ئۇقىلە
سەند بلادون ایلیس آن بیز
چىچىزلىكىن اپىرىن خطا اوچون
مەفعىتىمىيان اچىزلىكىن خطا اوچون
مەھىز زالىعىجىدىمىلىنىڭ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Elmin İnkışafı Fonduun qrant
layihəsi çərçivəsində çap olunmuşdur

XƏLİL YUSİFLİ

TƏHMİNƏ BƏDƏLOVA

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Gəncə Regional Elmi Mərkəzi

MƏHCUR ŞIRVANI

YENİ TƏFƏKKÜR İŞİĞINDA

Bakı, Elmin İnkışafı Fondu – 2012

Elmi redaktor:

Əliyar Q. Səfərli

AMEA-nın müxbir üzvü, professor, filologiya elmləri doktoru

Rəyçi:

Teymur H. Kərimli

AMEA-nın müxbir üzvü, filologiya elmləri doktoru

X.H.Yusifli, T.K.Bədəlova. Məhcur Şirvani yeni təfəkkür işığında. Bakı: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkışafı Fondu, 2012. - 366 s.

Kitabda ilk dəfə olaraq XVIII əsr Azərbaycan şairi Məhcur Şirvaninin dövrü, həyatı, əsərlərinin fikir və sənətkarlıq xüsusiyyətləri, poeziyasının klassik ədəbi irslə, folklorla əlaqələri bir bütöv halında hərtərəfli elmi tədqiqata cəlb edilmiş, şairin indiyədək əlyazması halında ayrı-ayrı cüng və bəyazlara səpələnmiş şeirləri də daxil olmaqla əldə olan bütün əsərləri bir yere toplanaraq, transliterasiya və tərcümə olunaraq nəşr edilmişdir.

M.Şirvaninin əsərlərinin toplanıb transliterasiya edilməsi, tərcümə və tərtib edilməsi filologiya elmləri doktoru, professor, əməkdar elm xadimi X.H.Yusifliyə, işin tədqiqat hissəsi isə T.K.Bədəlovaya məxsusdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Elmin İnkışafı Fonduun qrant
layihəsi çərçivəsində çap olunmuşdur:
Qrant №EIF-2010-1(1)-40/40-5

EIF-2010-1(1)-40/40-5

ISBN 978-9952-8180-1-7

© Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkışafı Fondu

Bu əsər 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkışafı Fondu tərəfindən Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyində qeydiyyatdan keçirilmiş və əsərin qeydiyyatı haqqında 6675 nömrəli şəhadətnamə verilmişdir.

M Ü N D E R İ C A T

Bir neçə söz 5

I Bölüm

Giriş	19
Məhcur Şirvaninin dövrü, ədəbi mühiti, həyatı, irsinin toplanması, nəşri və tədqiqi tarixi.....	24
XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəllərində Azərbaycan tarixi gerçekliyi.....	24
XVIII əsr Azərbaycan ədəbi-bədii təfəkkür axınının başlıca xüsusiyyətləri	27
Məhcur Şirvaninin həyatı	41
Məhcur Şirvani irsinin toplanması, nəşri və tədqiqi tarixi	47
Məhcur Şirvaninin lirkası.....	60
Məhcur Şirvani lirkasında ideya-fikir axtarışları	60
M.Şirvani lirkasında "Eşq" anlamı	64
İlahi, irfanı sevgiliyə məhəbbət.....	64
Məhcur şeirində dünyəvi eşq	86
Məhbubənin zahiri gözəlliyinin təsviri – gözəlləmə	93
Gözəlin vəfasızlığından, hicran dərdindən şikayət – Məhcur şeirinin Məcnun dərdi.....	102
Məhcur Şirvani lirkasının poetikası	111
Məhcur lirkasının söz və məna gözəllilikləri	111
Məhcur lirkasının janr əlvanlığı	161
Məhcur Şirvani lirkasının bədii metoduna dair	177
Məhcur Şirvanının "Qisseyi-Şirzad" poeması	181

Epic şeirimizin inkişafında “Qisseyi-Şirzad”ın yeri.....	181
“Qisseyi-Şirzad”ın ideyası – Məhcurun Xeyir və Şər konsepsiyası	186
“Qisseyi-Şirzad”ın nağıl-dastan qaynaqları	190
Yazılı epik abidələrimizin “Qisseyi-Şirzad”a təsiri	196
“Qisseyi-Şirzad”ın dili və üslubu	203
Nəticə	208
İstifadə olunan ədəbiyyat	214

II Bölüm

Məhcur Şirvanının əsərləri	226
“Qisseyi-Şirzad”.....	267
Əlyazmalarının surətləri	311

Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Az1069, Atatürk prospekti, 48B

Tel.: (+994 12) 563 61 11 Faks: (+994 12) 561 33 90

<http://sdf.gov.az> e-mail: info@sdf.gov.az

9 789952 818017

